

Kazerne Godsbergkouter?

De Geraardsbergse deelgemeente Schendelbeke werd recent één van de twee militaire 'Kwartieren van de Toekomst' toebedeeld. De provincie Oost-Vlaanderen werd in eerste instantie als zoekregio aangeduid omdat er vandaag slechts weinig militaire activiteit ontplooid wordt. Aanvankelijk was ook het vliegveld van Ursel – midden in het Drongengoed – geselecteerd omdat Defensie daar beschikt over eigen terreinen. Het gaat daar echter over Europees beschermde natuur en het grootste bossencomplex van Oost-Vlaanderen. Toch zien we ook in Schendelbeke liever geen kazerne komen. Dit artikel vertelt je waarom.

Waar is de visie?

Twee mogelijke locaties dus: het Drongengoed in Ursel en de Godsbergkouter in Schendelbeke. Maar als er al nood zou zijn aan méér militairen is de tweede vraag: behoeft Oost-Vlaanderen een kazerne? Ons lijkt het veel logischer om bestaande goed gelegen kazernes of basissen zoals bijvoorbeeld de luchtmachtbasis in Koksijde of kamp Lagland (op een steenworp van Duitsland, Frankrijk en Luxemburg) op te schalen en te moderniseren. Die plaatsen hebben een betere en meer logische militair-strategische ligging. We missen hier dus een visie, een gebrek dat we helaas niet alleen bij defensie terugvinden. In 2017 werd bijvoorbeeld de rijkswachtkazerne van Elsene overgenomen door het Brussels Gewest om er burgerbestemmingen aan te geven. Een operationele legerkazerne bij een van onze politieke en economische draaischijven zou nochtans logischer zijn dan eentje in een lukrake uithoek.

Het Drongengoed werd al snel geschrapt als locatie, omwille van de natuurwaarden. Blijft over: de Godsbergkouter in Schendelbeke, pal in landbouwgebied. Voor Natuurpunt zou het makkelijk zijn om, nu de natuur niet meer bedreigd lijkt, onze bek in de pluimen te houden. De natuurwaarden van het landbouwgebied zijn de laatste decennia op vele plaatsen verworpen tot een ecologische woestijn. Wat is er dan te verliezen? De open ruimte natuurlijk! Van een intensief gebruikt legerkwartier verwachten we niet dat het een meerwaarde voor de natuur zal worden. Integendeel, nog maar eens meer verharding, minder grondwater en een verlies aan leefge-

bied voor Kievit en andere akkervogels, die het sowieso al heel moeilijk hebben.

We geloven meer in het kenteringsproces dat een aantal landbouwers en beleidsvoerders hebben ingezet om te komen tot een nieuw evenwicht met de omgeving, een proces dat natuur, milieu en landbouw nieuwe kansen geeft.

We willen ook de moeilijk tot stand gekomen afspraken en ruimtelijke evenwichten respecteren. Hieronder vallen de uitbouw van een Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN), de oude belofte van 10.000 ha bijkomend bos, waaronder 4.000 ha deze legislatuur en de 538.000 ha herbevestigde agrarische gebieden (HAG).

Dit laatste is een afbakeningsproces in de buitengebiedregio's waarbij de bestaande gewestplannen beleidsmatig herbevestigd worden voor de gebieden van de agrarische structuur. Dit is afgeklopt beleid. Natuurpunt respecteert deze processen en wil zich niet door schijntegenstellingen laten opzetten tegen de landbouw.

Als het over vrijwaren van de open ruimte gaat, hebben we een gezamenlijk te verdedigen belang en trekken we aan één zeel.

Open ruimte behouden

Voornaamste reden om weigerachtig te blijven tegenover een kazerne in Schendelbeke is voor ons dus het ruimtegebruik en de ruimtelijke bestemming. Volgens de plannen wil men hiervoor een open ruimte van 50-70 ha herbevestigd (HAG) en landschappelijk waardevol agrarisch gebied aansnijden. Daar zouden boeren net zeker moeten zijn dat de open ruimte behouden blijft. De stad Geraardsbergen is geen eigenaar van de zowat 70 ha op de Godsbergkouter die

Godsbergkouter - foto: Karel Delyvere

ze 'aanbiedt' aan Defensie, dus is het aanbod pure politiek en geen resultaat van doordachte plannologie. Deze inname druist ook compleet in tegen de plannen van de Vlaamse regering om graadueel geen open ruimte meer aan te snijden en tegen het ruimtelijk beleid binnen de agrarische gebieden waarvoor de bestaande plannen van aanleg en ruimtelijke uitvoeringsplannen in 2010 herbevestigd zijn. Het is ook compleet in tegenstrijd met alle ruimtelijke structuurplannen (zowel stedelijk, provinciaal als gewestelijk).

Van de provincie en Vlaamse regering verwachten wij dat zij consequent handelen naar het eigen al afgeklopt beleid zoals bijvoorbeeld afbakening van het HAG. Zelfs waar er nu nog marge lijkt – de betonstop is pas voor 2040 – kan een overheid het niet maken om het slechte voorbeeld te geven qua openruimtegebruik om vervolgens aan burgers méér te vragen dan ze zelf doet. In een proces van gedragsverandering zou een overheid altijd de eerste moeten zijn om zelf het gedrag te vertonen dat ze van haar burgers vraagt. Hefboommoment wordt het ruimtelijk uitvoeringsplan om de zone van landbouwgebied te herbestemmen naar militair domein. Zo ver hoeft het niet te komen. Betrokken instanties kunnen hopelijk loyaal blijven aan hun ruimtelijk langetermijnbeleid en dit met heldere beslissingen illustreren.

En wat met de leefbaarheid?

Naast deze fundamentele opmerkingen zijn er ook praktische bezwaren. Het gebied aan de overkant van de Aalstsesteenweg waar eventueel een oefenterrein van 27 ha zou komen, wordt

doorsneden door zowel een hoogspanningslijn als een ondergrondse hogedrukgasleiding. Het lijkt ons niet verstandig om daar legeroefeningen te gaan organiseren, wat de defensie-minister ook moog beweren.

Volgens het stadsbestuur gaat het project meer dan duizend nieuwe banen opleveren. Dit zijn evenwel niet allemaal bijkomende jobs voor mensen uit de regio. Defensie rekruteert namelijk over het gehele land. Bereikbaarheid speelt bij die bedenking dan ook een belangrijke rol. Als er in totaal meer dan 1000 mensen werken, welke bijkomende impact heeft hun mobiliteit dan op de omgeving? De gecombineerde verkeersimpact van industrieterrein, provinciaal domein de Gavers en containerpark is nu al niet gering. De betrokken defensie-minister belooft een impactstudie maar dit lijkt ons de kar voor het paard spannen. Je moet eerst iets onderzoeken en dan beslissen, niet omgekeerd.

Ook de buurt wil niet dat de open ruimte wordt opgeofferd. In april werd een petitie met meer dan 3.000 handtekeningen overhandigd aan de burgemeester van Geraardsbergen.

Er wordt burgerparticipatie beloofd bij de volgende stappen in het dossier, maar dit komt toch over als draagvlak zoeken voor genomen besluiten dan wel participatie. Het moment van beslissing, midden in de vakantie, is tekenend voor hoeveel participatie men eigenlijk wel wenst. Die draagvlak-oefening is er overigens al geweest in de diverse ruimtelijke processen. De uitkomst ervan was duidelijk: de Godsbergkouter moet open ruimte blijven.

Wouter Mertens